

RAZUMNE MJERE

- *Države imaju zakonsku obavezu da preduzmu razumne mjere u cilju sprečavanja, vođenja istrage i kažnjavanja počinitelja djela trgovine ljudima i da spase žrtve, kao i da žrtvama pruže zaštitu.*

Rezolucija Generalne skupštine UN-a 63/156 od 30. januara 2009.

Razumne mjere: pozitivne obaveze bivši čl. 4. evropske konvencije o ljudskim pravima

Donijeti odgovarajući zakonodavni i administrativni okvir kojim će se:

- Zabraniti i kazniti trgovina ljudima, prisilni rad, ropstvo, služenje
- Omogućiti provođenje istrage i djelotvorno krivično gonjenje svih radnji u cilju držanja osobe u takvoj situaciju.

Evropski sud za ljudska prava, Rantsev protiv Kipra i Rusije, stav 284.-285., Chowdury i drugi protiv Grčke, stav 86.-89., 103.-104.

Razumne mjere: pozitivne obaveze poviši čl. 4. evropske konvencije o ljudskim pravima

Donijeti odgovarajući zakonodavni i administrativni okvir kojim će se:

- Osigurati praktična i djelotvorna zaštita prava žrtava ili potencijalnih žrtava
- Omogućiti sprečavanje trgovine ljudima i iskorištavanje ljudi.

Evropski sud za ljudska prava, Rantsev protiv Kipra i Rusije, stav 284.-285., Chowdury i drugi protiv Grčke, stav 86.-89., 103.-104.

Razumne mjere: pozitivne obaveze bivši član 4.

- Preduzeti operativne mjere za zaštitu žrtava ili potencijalnih žrtava
- Istražiti slučaj bez obzira na prijavu žrtve (procesna obaveza)
- **Kada** su državni organi znali, ili su trebali znati, za okolnosti koje su dovele do osnova sumnje da je osoba bila ili se nalazi u direktnom riziku da postane žrtva trgovine.
- Hitno djelovati, ako je moguće, kako bi se osoba udaljila iz opasne situacije
Evropski sud za ljudska prava, Rantsev protiv Kipra i Rusije, stav 286.-287. C.N. protiv Ujedinjenog Kraljevstva , stav 67.-68.

Razumne mjere: šta one podrazumijevaju?

Takve operativne mjere mogu obuhvatiti:

- Procedure, smjernice i mehanizme skrininga radi tačne identifikacije žrtava
- Mehanizme saradnje između nadležnih organa i NVO koje pružaju pomoć žrtvama u cilju omogućavanja prepoznavanja žrtava i njihovog upućivanja u institucije koje će im pružiti pomoć

Evropski sud za ljudska prava, Rantsev protiv Kipra i Rusije

RAZUMNE MJERE: šta one podrazumijevaju?

- Obučenost i kvalificiranost službenika nadležnih organa za prepoznavanje žrtve i pružanje pomoći žrtvi
- Kada postoji osnovana sumnja da se radi o žrtvi, ta osoba se ne može protjerati prije završetka procesa identifikacije i mora joj se pružiti pomoć predviđena Konvencijom Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima

Čl. 10. i 35. Konvencije VE o borbi protiv trgovine ljudima; UN OHCHR: Preporučeni principi, smjernice 2(3), Direktiva EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima, čl. 11.4.

Kako ove obaveze pretočiti u praksu?

Nadležni organi trebaju poznavati:

- Indikatore za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima i radnje koje trebaju preduzeti da bi otkrili te indikatore
- Dokaze koje trebaju prikupiti da bi potvrdili postojanje tih indikatora
- Mjere predostrožnosti koje trebaju preduzeti za sigurnost žrtve
- Način na koji će ocijeniti razne okolnosti da bi procijenili da li se radi o žrtvi trgovine ljudima
- Organizacije sa kojima će obaviti konsultacije u procesu prepoznavanja žrtve

Kako ove obaveze pretočiti u praksu?

Nadležni organi trebaju znati:

- Šta trebaju uraditi prilikom prvog kontakta sa žrtvom
- Kako pristupiti žrtvi i koja joj pitanja postaviti
- Da žrtve ponekad sedmicama odbijaju priznati u kojoj se situaciji nalaze i da nisu uopće svjesne da su žrtve
- Prava žrtava i opcije koje žrtve imaju na raspolaganju i gdje ih mogu uputiti radi pomoći i zaštite

U SLUČAJEVIMA U KOJIMA SU DJECA ŽRTVE:

Nadležni organi će osigurati:

- Da se svim radnjama i odlukama uzimaju u obzir najbolji interesi djeteta
- Procedure koje su posebno namijenjene djeci da bi se uzele u obzir posebne okolnosti i potrebe djece žrtava
- Da je u slučaju sumnje da je dijete eksploatisano ili u opasnosti od eksploatacije, takvo dijete odmah upućeno drugim organima radi posebne zaštite djeteta i da se preduzimaju radnje kojim će se spriječiti nestanak djeteta

Konvencija UN-a o pravima djeteta: čl. 3. Konvencija VE o borbi protiv trgovine ljudima: čl. 10.

Direktiva EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima: Preambula, stav 8. i 22. čl. 13.

U SLUČAJEVIMA U KOJIMA SU DJECA ŽRTVE:

Nadležni organi će osigurati:

- Ako postoji sumnja, sa osobom će se postupati kao sa djetetom i pružit će joj se posebna zaštita sve do procjene dobi te osobe
- Imenovanje neovisnog i obučenog zakonskog staratelja odmah nakon identificiranja djeteta bez pratnje
- Preduzimanje mjera radi utvrđivanja identiteta djeteta i lociranja njegove porodice kada je to u najboljem interesu djeteta

Konvencija UN-a o pravima djeteta: čl. 3. Konvencija VE o borbi protiv trgovine ljudima: čl. 10., EU Direktiva EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima: Preambula, stav 8. i 22. čl. 13.

Identifikacija žrtve zahtjeva međuagencijski pristup:

- Angažman raznih aktera, od policije, do pravosuđa, zdravstvenih i socijalnih službi, inspektora rada, službe za imigraciju, ambasada ili konzulata, službenika koji rade na pitanjima azila, NVO i sindikata

- Javni organi i NVO trebaju skupa djelovati u procesu odlučivanja koji će dovesti do identifikacije žrtve i pružanja pomoći žrtvi kroz:

- ✓ Razmjenu informacija i stajališta
- ✓ Koordinaciju aktivnosti i potvrđivanje zapažanja
- ✓ Upoznavanje žrtava sa njihovim pravima i sa svim opcijama koje su im na

raspolaganju

MULTIAGENCIJSKI PRISTUP: KOJE SU PREDNOSTI?

- Veći broj žrtava je identificiran i pomoć je pružena većem broju žrtava
- Otkriven je, istražen i krivično procesuiran veći broj djela trgovine ljudima
- Lakše je utvrditi status žrtve kada postoji međusobna saradnja
- Žrtve ne moraju davati iskaz više puta
- Proces je transparentniji i predvidljiviji
-

NOTA BENE!

- Proces identifikacije žrtve je neovisan o krivičnom postupku koji se vodi protiv krivično odgovornih osoba u predmetu trgovine ljudima. Stoga, za otvaranje ili završetak procesa identifikacije žrtve nije potrebna krivična presuda.

Izveštaj sa tumačenjem odredbi Konvencije VE o borbi protiv trgovine ljudima, stav 134.

Evropski sud za ljudska prava, *Chowdury* i drugi protiv grčke

*U predmetu **Chowdury i dr. protiv Grčke**, Evropski sud za ljudska prava je utvrdio da Država nije ispoštovala svoje obaveze da spriječi trgovinu ljudima, da zaštiti žrtve, da provede djelotvornu istragu i da kazni krivično odgovorne osobe. Sud naglašava da obaveza pružanja zaštite žrtvi obuhvata identifikaciju žrtava od strane kvalificiranih službenika i pružanje pomoći žrtvama. Nadležni organi nisu proveli adekvatnu istragu zato što je tužiteljska odluka da se odbaci tvrdnja podnositelja koji nisu oštećene strane da su bili podvrgnuti prisilnom radu donesena bez adekvatnog razmatranja njihovih navoda.*

HVALA NA PAŽNJI!

